

Narodila jsem se 12. března 1931 v Praze, v Zemské porodnici u Apolináře, moji rodiče však v té době bydleli v Mladé Boleslavi, kde jsem pak vyrůstala a žila až do roku 1959, kdy jsme se přestěhovali do Prahy.

Mí rodiče, Josef Kuklíněk, tehdy technický úředník ASAP, a Ludmila Blažková, sekretářka průmyslové školy, se poznali v zahradní restauraci Kohoutka u náměstí Komenského. Vzali se na

Staroměstské radnici v Praze dne 8. listopadu 1928 a otcovi kolegové jim k svatbě darovali obraz Kohoutky, který namalovala místní výtvarnice Vohánková. Celá dlouhá léta visel u nás v obyváku. Průmyslová škola, kde moje matka pracovala před svatbou, je nejzvláštnější stavbou Mladé Boleslavi, prohlášenou za národní kulturní památku. Jejím autorem byl

architekt Jiří Kroha.

Krátce po svatbě dostali rodiče byt v čerstvě postaveném domě ASAPu a hned v prvních měsících v domě ještě ne zcela vyschlém zažili proslulou krutou zimu v lednu

1929. Bydleli jsme tam, přímo proti továrně, až do května 1945. Dům měl zahradu a dvorek a byl tam ve čtyřech škodoväckých domech houf dětí, a byl i prostor, kde si hrát.

Přede mnou se narodila dcera, která ihned zemřela. Další děti pak už moje matka mít nemohla a nesměla. Když odcházela z porodnice, řekl jí lékař: „Ať vás ani nenapadne mít další dítě, jestli tu nechcete nechat sirotka.“ A porodní bába mne předávala se slovy: „To bude vzácná květinka, jestli se vám ji podaří vypěstovat.“ Maminka prý toužila po jedenácti dětech, první se narodilo mrtvé, druhé s těmito věštbami. Že mne křísili, to jsem se dozvěděla dost dlouho po její smrti od tety Jarmy, maminka nikdy o tom nemluvila, ačkoli ráda

vyprávěla všelicos ze života, i o svých těhotenstvích, o porodech, které trvaly 35 a 24 hodin, i o smrti té první, o tom, že mně přenášela a že jsem vážila 4,50 kg - možná to naprosto vytěsnila a sama už o tom ani nevěděla. Ale vzácná květinka nejsem, žiju už o čtvrt století déle, než žila ona.

Do školy jsem začala chodit 1. září 1937 do rok staré školní budovy – Benešovky. A 14. září zemřel T. G. Masaryk – první „kalné ráno“, řečeno s Jaroslavem Seifertem, které jsem zažila. Rok na to Mnichov, měli jsme skvělou

učitelku Ludvíkovou, která uplatňovala reformní přístupy k výuce, ale po Mnichovu musely odejít ze státních služeb všechny vdané ženy, aby se uvolnila místa pro Čechy vyhnané ze Sudet. Hned na to následoval 15. březen a za další desítky let jsem zažila hezkou řádku dalších „kalných rán“ - 25. února 1948 jsem byla ještě na gymnáziu a 17. listopadu 1989 už v důchodu.

O sobě budu psát jen v souvislosti s rodiči a příbuznými, ostatně jsem pro Paměť národa natočila dva půldny vyprávění¹ o svém životě a zejména o obou totalitách. Co následovalo po listopadu 1989, to by se dalo charakterizovat jako svérázná variace na téma „život po životě“, ale to je jiná kapitola.

¹ Viz www.pametnaroda.cz/witness/index/id/4120?locale=cs-CZ

Rodopisné bádání mého otce

V roce 1941 nacisté nařídili, aby státní zaměstnanci prokázali svůj árijský, tedy nežidovský původ, a to důkladně, nejméně do čtvrtého kolena. Můj otec nebyl státní zaměstnanec, pracoval v mladoboleslavské Škodovce (tehdy ASAP – Akciová společnost automobilového průmyslu), ale stejně byl nucen „prokazovat dědečky“, jak se tomu tehdy říkalo. Sehnal povinné doklady - křestní listy svůj, svého otce, matky, děda a báby, a totéž manželky². Doklady, které mu poslali příslušní faráři, ho natolik zaujaly, že se pustil do pátrání po předcích. Psal jednoduše na fary a jejich správci mu posílali kopie rodných, oddacích i úmrtních listů, a zřejmě je to také zajímalo. S některými si pak opakovaně dopisoval. Jenže na konci války už pokračování bylo čím dál obtížnější. Z fary v Bystrci dostal otec tento dopis:

P.T.

Pod heslem „zajištění jest důležitější než užívání“ byly z nařízení ministerstva vnitra č. P.360/43 veškeré starší matriky odevzdány v úřední úschovu na zajištění před nepřátelskými leteckými útoky. Proto není možno křestního listu Mariany Nesetinové z r. asi 1756 napsati. Až budou matriky vráceny, milerádo se hledání zařídí.

Farní úřad v Bystrci dne 10. listopadu 1944.

Msgre Fr. Adamec, arcikněz a farář

Matriky putovaly do krytů postupně, poslední zásilky farářů došly až v lednu 1945. Otec korespondoval dál a vrátil se k tomu krátce ještě v roce 1948.

Platily se úřední kolky i farářovo pracné hledání, zásilky přicházely na dobírku, ale ne vždy. Pohled z Úsobí u Německého (Havlíčкова) Brodu měl text:

² Viz <http://www.moderni-dějiny.cz/clanek/doklad-árijského-původu>

Vážený pane! Zasláným Vaším obnosem byl jsem překvapen, přijměte mé srdečné díky. Dovoluji si Vás srdečně zdravít v Kristu odd. Fr. Kalenský, adm.“

Jiný farář zase psal, že cena jest 42 korun a důvěřuje otci, že je pošle. V otcem pečlivě uložených poštovních stvrzenkách jsem našla částky kolem padesátikoruny – čísla dnes sotva pochopitelná. Příkladem korespondence a přístupu farářů k otcovu rodopisnému bádání je tento dopis:

„Slovutný pane Kuklínek!

Příkládám žádané tři křestní a jeden oddací list; dalo to moc hledání při špatném rukopisu a nedostatku indexů; ještě že už to znám dlouholetou praxí ve čtení starých rukopisů, znalosti našich místních jmen a pojmenování. Napsal jsem všechno a podle času a možnosti podívám se i na starší rodokmen, ač mnoho toho neslibuji, neboť v letech 1700 a před tím byla válkami špatná populace a ač naše knihy jdou až do r. 1629, nejsou mnohé zápisy zaneseny. Jméno Koliha se přehazuje často Hána a také i obráceně (Hána je Koliha), neboť dodnes se na tom statku v Držkrajově říká „u Hánů“, ač hospodář se jmenuje „Příbyl“.

Srdečně zdravím z kraje Vašich předků a přeji od P. Boha všechno dobré.

H. Žák, děkan

Děkanský úřad v Milevsku, 9.9.1948

Problémy vznikající nepřesností psaní jsou dost časté, u jednoho z otcových předků Kuklínků je nejasno s křestním jménem, v křestním listě je psán Baltazar, ale v oddacím Kašpar, pan vikář Josef Soukop z Tvarožné to komentoval, že ho asi pokřtili Baltazar, ale říkali mu Kašpar a tak to také při svatbě zapsali. *“Blízkost jmen k tomu svádí. Znáám více takových případů. Ve starých dobách nebrali to tak přísně a zapisovali, jak se říkalo.“* Kolísání jména Polik/ Poulík vysvětlil tak, že ono „O“ je vlastně hanácké „Ó“, které se také přepisovalo ou nebo au. Popsal i další změny: *„U jména Štěpán je zachycen vývoj: Vít Štěpán, Vítek Štěpán, Štěpánek (byl asi malé postavy). Nejstarší zápisy jsou buď latinsky, nebo ryzí*

krásnou češtinou. Pěkné zápisy české jsem opsal doslovně. Ukázku někdejšího pravopisu přikládám při svatbě Vita Štěpánů. Naše matriky jsou velmi nečitelné a mnohdy jsem se rádně zapotil, než jsem zápis rozlouskal.“ Farář Soukop z Tvarožné se tomu věnoval se zvláštním zájmem, k některým dopisům vytvořil dokonce schéma. Ale také dal otcovu adresu panu Vladimíru Putnovi z Brna, který měl mezi předky rovněž Políky či Paulíky a otec si s ním pak dopisoval. Schéma rodiny Šebestiána Marka zase vytvořil farář Josef Melichar z Radostína, který prohlížel matriky až do roku 1666, nejstarší nalezený záznam našich předků byl u Rudolfa Kobylky, nar. 1673.

Rozmotat klubko vztahů a rodin je někdy složité. V jednom dopise cituje můj otec doslovně, co mu přišlo od faráře z Černoučku na Podřipsku: *„Dědek Martina Svobody pocházel z Kostomlat. R. 1732 se oženil poprvé s Marií Magdalenou, dcerou to Františka Svobody, kováře beřkovského. Existovaly tudíž dva rody Svobodovy, naprosto nepřibuzné, jeden z Kostomlat, druhý z Hor. Beřkovic, jeho poslední František Svoboda kovář, když se u něho vyučil syn Tomáš z Kostomlat, dal mu s dcerou i kovárnu, na to však tato dcera brzo zemřela a vdovec Svoboda kostomlatský zakládá rod Svobodů naprosto zdravý a rozdílný od Svobodů beřkovských. Je to rod na Podřipsku usedlý, potomci Svobodů Kostomlatských – rod selský tam dosud v Kostomlatech žije.“*

Někdy dá dost práce srovnávání dat, když máte rozlišit, který František Blažek nebo Josef Kuklínek je otec a který syn či vnuk. Jména se opakují, zejména křestní se vyskytují ve skupinách, jak asi byla obvyklá v místě a určité době. Ostatně i zmínění Svobodové nejspíš měli nějakého dávnějšího společného předka. Vesničané – poddaní žili stále na jednom místě, stěhovat se mohli až do zrušení nevolnictví jen se souhlasem pána, i ženit se proto mohli jen s nevěstami z blízkého okolí. A tak kdoví, co by se zjistilo, kdyby matriky sahaly do středověku.

Brosobkati Mergdolens
* 1.7.1791, III/20 (37)

Mocetina Mariana (75)

* ani 1766 v Kohoutonicích
"Bona, fara Želčova, ale
matky jsou v Bystřici u Brna.

Brosobkati Josef oddan 3.7.1786

* 1.1.1764 (74)

Mariana Daněk (149)

* 24.3.1744 v Mohči

Daněk Tomáš oddan 17.10.1737.

(298)

* 19.12.1716
+ 26.12.1787

Barbora Skjhalová (299)

+ 17.5.1764
* ani 1709 nesnámo kde

Marianna Daněk (148)

* 2.2.1741 v Travně
+ 24.9.1803 v Mohči

Ursula (297)

+ v dubnu 1764
* ani 1704 nesnámo kde.

Rozina (543)

oddan před r. 1708, kde?
+ 18/4 1757
v r. 84 let,
* ani 1673

Josef Daněk (576)

+ 28/12 1757 v
věku 84 let
přičtenal se ani r. 1714
vrou manželkou, ani z Prace u
Stopovic.

Maryna (597)

1714
1757 i se

Štěpán Pavlína (578)

+ 23.8.1734 v věku
80 let

Veronika

+ 23.2.1732 (595)

60 1/2
6 1/4

Záznam všech zjištěných předků v příloze pochází z amerického počítačového programu My Heritage – Family Tree, omlouvám se za češtinu bez skloňování a kontaminovanou angličtinou, ale tak počítače fungují, i tak díky za ně, otcovy záznamy, částečně psané jen tužkou, jsou už místy těžko čitelné.

Rozdělila jsem si předky do pěti větví podle místa, z něhož pocházeli a žili v něm nejméně dvě stovky let:

Kuklínkové, kteří žili převážně v Tvarožné a dalších vesnicích a městysech v prostoru mezi Brnem a Slavkovem,

Pospíchalové pocházející z Vysočiny, z oblasti kolem Křižanova, hlavně ze Skleného a Horních a Dolních Borů,

Blažkové z Bojenic a četných dalších míst mezi Tábořem a Pískem, hlavně kolem Bernartic a Opařan,

Vosmekové ze Skutče a okolí, a konečně

Jirsíkové, kteří se dost stěhovali jako poddaní vévody bavorského a žili v různých místech – v Kácově, Zákupích, Kamenici nad Lipou, na Podřipsku i v Kralupech nad Vltavou.

Ale na konci 19. a na začátku 20. století se všichni ocitli buď v Brně, nebo v Praze.

Rodina mého otce Josefa Kuklínka

Otec se narodil roku 1901 v Židenicích, tehdy ještě samostatné obci.

Dědeček se s babičkou se seznámili a vzali se v Brně, koncem století už se mladí potomci rodiny stáhli (zřejmě za prací) do města. Dědeček pokřtěný Emilián Jan se narodil roku 1873 v Praci jako syn Bedřicha Kuklínka, domkaře v Praci a Anny, rozené Poulíkové, dcery familianta, což znamená potomka držitele panské půdy. Dědeček s babičkou

se brali roku 1899 v Brně u sv. Tomáše, bylo jim 26 a 22 let. U dědečka se uvádí povolání železniční dělník (ale pokud vím z rodinných skazek, původně se vyučil ševcem), nevěsta Marie Pospíchalová podle oddacího listu žila u své matky v Brně, její otec, který již té době nežil, byl označen jako dělník Státní dráhy v Brně, ale pocházel ze Skleného na Vysočině.

Dědeček s babičkou a dětmi žili v Židenicích. Babička zemřela v roce 1924 na zápal

plic, to jí bylo 47 let. Měla celkem šest dětí, nejstarší Bohuš, narozený asi roku 1900, v době její smrti už nežil, zemřel jako dospívající na tuberkulózu. Můj otec Josef byl druhý, narodil se roku 1901, Ludmila 1902, Emil v roce 1904, nejmladší byli v době matčiny smrti ještě školáci, 11 a 9 let – Marie se narodila 1913 a nejmladší Karel 1915. Dědeček Emilián se proto podruhé oženil s ženou, která byla jen o dva

roky starší než můj otec. Ti starší to otcovi neodpustili, z domova odešli a s nevlastní matkou se nestýkali. Otec jí v roce 1945 napsal dopis: „*Vážená paní Kuklínková, prosím o laskavé zapůjčení fotografie otcovy s dědem z mladších let, abych si pořídil kopii. Zůstaly-li po otcovi i jiné fotografie, prosím o zapůjčení, všechny vám zase vrátím. Zároveň Vás prosím o sdělení:*

1. Kdy a kde se konal Váš sňatek s mým otcem, 2. Vaše data narození a faru pokřtění. Žádané potřebuji pro rodovou kroniku rodiny Kuklínkovy...“ K dopisu přiložil frankovanou obálku, ale zřejmě se odpovědi nedočkal, ostatně byl to už druhý dopis, první, obšírnější, je z října 1944. Ani s dědečkem jsme se moc nestýkali, viděla jsem ho jen jednou v životě, když k nám

do Mladé Boleslavi přijel na návštěvu. Zemřel v roce 1941 na cukrovku a ischemickou chorobu.

Můj otec odešel z domova do Plzně, měl vystudovanou dvouletou průmyslovku a zaměstnání našel ve Škodovce, která ho později přeložila do ASAPu v Mladé Boleslavi, i zbytek života strávil v automobilovém průmyslu.

Teta Lidka se brzy vdala za Františka Formánka, měla dva syny, Miloše a Luboše, které jsem také znala jen velmi málo. Skončila sebevraždou, když byla přistižena, že v restauraci, kde pracovala, „pořizuje“ výbavu pro svou vnučku. Byla to dost nepříjemná osoba.

Emil pracoval v Nitře jako technik ve mlýně, byl svobodný a v březnu 1940 jako četař v záloze odešel přes Slovensko, Maďarsko, Jugoslávii a Řecko do Bejrútu, odtud do Marseille. Ve Francii sloužil u letecké skupiny čs. vojska a po porážce Francie odešel do Velké Británie, kde vstoupil do čs. jednotek R.A.F. U 310. československé stíhací peruti sloužil jako letecký mechanik – strojař, v roce 1943 přešel k 311.

peruti jako palubní mechanik. Ale 29. 6. 1944 zahynul, když se letoun zřítil krátce po startu. Je pohřben na vojenském hřbitově v Helstonu, v Cornwallu (hrob č. 29). V roce 1991 byl in memoriam povýšen na plukovníka.

Marie a Karel žili s macechou až do dospělosti. Marie se vdala za četníka (později příslušníka SNB) Viléma Marka. Žili v Hrušovanech u Brna a měli dvojčata Alenu a Romana (narození asi 1947).

Nejlépe jsem znala Karla a jeho rodinu, přišel totiž za otcem do Mladé Boleslavi.

Oženil se se svou brněnskou láskou Miluškou - Emilií Bouškovou - a měli tři děti, Hanu, provdanou Volfovou (1943), Alenu, provdanou Krejčí (1948) a Karla (1952). Všichni tři vystudovali mladoboleslavskou strojnickou, resp. automobilovou průmyslovku, všichni pak pracovali v AZNP, resp. v Auto Škoda – Volkswagen, stejně jako jejich partneři. S touto rodinou jsem se v dětství a dospívání běžně stýkala a dosud si píšeme, i když jen sporadicky, a příležitostně se i setkáváme. Karel mladší pořídil přehled rodin své a svých sester, jejich partnerů, dětí,

vnoučat a pravnoučat – je to v oddíle Potomci – boleslavská větev.

V linii dědečka z otcovy strany je v získaných kopiích dokladů z matrik nejstarším datem narození Petra Krejčího roku 1654 v Tvarožné, jeho ženou byla Rosina, jejíž rodné jméno je neznámé. Pozoruhodné je, že oba zemřeli téhož dne a byl vystaven jen jeden úmrtní list s datem 16. 4. 1738, jemu bylo 84 a jí 76 let. První můj dojem byl, že šlo o příběh jako o antické dvojici Filemona a Baukidy, kteří si od bohů vyžádali, aby nepřežili jeden druhého, ale usoudila jsem, že asi šlo o nějakou epidemii či katastrofu, povodeň či požár. Jenže podle dopisu faráře Josefa Soukopa z Tvarožné můj první pocit byl správný: *“Mor toho roku zde nebyl. Zdá se, že zemřeli obyčejnou smrtí, neboť byli zaopatřeni svátostmi. Při vysokém věku manželů v lásce žijících se stává, že jeden druhého nepřežije.”*

Markéta, manželka Víta Štěpána, narozená 1679, zemřela 1711, a mezi předky, žijícími v Tvarožné a Mokré, máme také úmrtní listy Josefa Daňka, který zemřel čtyřiaosmdesátiletý v roce 1757, tzn., že se narodil 1673. Pan farář Soukop poslal i čtyři úmrtní listy, které se ale nepodařilo spojit s doloženými předky, i když jména by souvislost naznačovala, patří tedy k rodině jen hypoteticky: Vavřinec Stejskal zemřel osmdesátiletý v r. 1734 (= nar. 1654), Veronika Stejskalová, padesátiletá, zemřela 1737 (nar. 1682); nejstarší dva zemřelí zažili ještě Třicetiletou válku, byť jako děti - Anna Urbanová 1638 – 1698 a Matyáš Stejskal 1637 - 1697.

Vdovci se kdysi ženili brzy po ovdovění, protože hospodářství potřebovalo hospodyně a děti náhradní matku. Svědčí o tom případ Jiřího Štěpánka, jehož devětadvacetiletá žena zemřela (nejspíš při porodu) 18. března 1738 a on se již 18. května, přesně dva měsíce po její smrti, ženil s vdovou Magdalenou Zbořilovou, rozenou Smutnou. Na žal nebyl čas, hospodářství „must go on“. Nápadné je, jak svatba byla načasována, šlo zřejmě o dodržení lhůt.

V této větvi rodiny, vázané na dědečka Emiliána, najdeme Tvarožnou, Mokrou, Sivici, Blažovice a další vesnice na západ od Brna, některé v průběhu 20. století přičleněné k Brnu jako jeho městské části – Tuřany, Líšeň, Slatina, Chrlice, Kohoutovice, ale i další v pruhu táhnoucím se od Šlapanic po Slavkov: Prace, Jiřkovice, Pozořice, Sokolnice. Ve Slatině žil pradědeček Bedřich Kuklíněk, ženil se v Líšni, jeho otec Matěj pocházel ze Slatiny, matka Anna Sedláčková z Tuřan. Řádka předků musela zažít velmi zblízka Bitvu tří císařů či spíše přesuny vojsk, Tvarožnou obsadil nejdříve Bagration s ruskou armádou, pak Napoleonovi Francouzi a ti také pojmenovali kopec nad Tvarožnou Santon. Matěj Kuklíněk, otec Bedřicha, se narodil v Tvarožné 1794, v roce 1805 mu tedy bylo 11 let, jeho otec Viktorín se ženil 1783, žil v Pozořicích – Sivici; Matěj Dvořák a Anna Tenková se brali v Jiřkovících roku 1804, v roce 1805 nejspíš měli první dítě; Kašpar Polík (Poulik) se ženil v Tuřanech r. 1813, ale

narodil se 1791 v Tvarožné – ti všichni a jejich rodiče nebo děti museli být tak či onak postiženi onou událostí, pro současníky určitě ne tak zábavnou, jako pro aktéry rekonstrukcí slavné bitvy.

Jako povolání se v této větvi udává domkař, pololáník, čvrtláník, familiant, šenkýř, vysloužilce, krejčí. V 18. století sociální postavení často chybí, nebo se uvádí jen „incola“, tj. obyvatel, vazba na zemědělství byla u poddaných samozřejmostí

Pradědeček Jan Pospíchal, soustružník v Brně, 45 let, vdovec, se v roce 1875 oženil s Marií Annou Těšíkovou, švadlenou v Brně, 31 let, svobodnou. Jejich rodiny pocházely ze Skleného. Mezi předky z Vysočiny jsou nejstarší data narození u Pavla Kobylyky 1698 a Rudolfa Kobylyky 1673, oba v Borech, otec a syn, dále Marie Křížové 1697 v Borech, Šimona Marka 1694 ve Znětínku, Matyáše Macha 1677 ve Skleném a Matyáše Valenty 1676 v Kněževsi, a také mám dva oddací listy – Jiřího Macha a Justiny Kmentové z roku 1671, brali se v Křižanově, a Rudolfa Kobylyky s Rosou Hájkovou v roce 1695 v Radostíně. U Kobylyků je jedna nejasná věc – Pavel Kobylyka se oženil s Marií Křížovou v roce 1735, oba byli svobodní, ale bylo jim 37 a 38 let (nevěsta byla o rok starší). V tomto věku se tehdy brávali vdovci a vdovy, někdy si vdovec bral svobodnou dívku, i o hodně mladší, ale mladí, svobodní se brávali nejčastěji ve věku kolem dvacítky, menší počet svateb byl mezi dvacátým pátým a třicátým rokem, neodkládali to tehdy bez příčiny. Byl Pavel Kobylyka léta na vojně (mohla trvat i deset až čtrnáct let) a Marie na něj čekala? Velká láska? Nebo po návratu našel jen tuto v té době vlastně už starou pannu? Museli se přece znát od školy, oba byli z Borů. Dalším vybočením ze zvyklostí doby je Simon Klimeš, vedený jako adoptivní syn Bartoloměje Klimeše, ale je u něj jen oddací list z roku 1764, rodný list a doklad o jeho ženě Haně Kateřině Haxové chybí. Byl sirotek z příbuzenstva? Nalezeneček? Nemanželské dítě?

Škála zaměstnání, resp. sociálního postavení, je tu dost pestrá, v 19. století je časté označení sedlák, to znamenalo vyšší výměru polností a tedy i status, na přelomu století

železničář, soustružník, švadlena, ze starší doby, z vesnického prostředí se uvádějí čtvrtláník, domkař, chalupník, podruh, ale také šafář, starosta, kolář.

Rodina mé matky - Blažkové a Jirsíkové

Rodina mé maminky Ludmily Celestiny Kuklínkové – Blažkové (1904 – 1964) byla složitější a rozmanitější, místně i společensky.

Otec mé matky, František Blažek (1875 – 1954), pocházel z malé jihočeské vesnice Bojenice (bývalý okres Milevsko).

První syn, rovněž František, zemřel po porodu, můj dědeček byl

proto nejstarší z žijících sourozenců – Rudolfa, Janka a Marie. Ale protože měl tuberkulózu kosti na holeni, lidově zvanou kostižer (někdy kolem 45 roku ji bez léčení rozchodil), nehodil se k hospodářství a šel proto na studie. Janek měl padoucnici (epilepsii) a zůstal jako čeledín v hospodářství celý život a nikdy se neoženil. Marie byla nejmladší, prý se nikomu z rodiny nepodobala a naznačovalo se, že byla počata a narodila se v době, kdy otec už ležel s rakovinou. Marie se vdala tuším do Bernartic.

V Bojenicích žila řada našich předků. Pokud je v dokumentech uvedena adresa, opakuje se Bojenice čp. 16 a čp. 2, odkud přišla matka mého dědečka, Anna Bartůňková, dcera pololáníka. Obec existovala už na začátku 13. století, v současnosti má jen několik desítek obyvatel a nejezdí tam ani autobus. Patří k dva kilometry vzdáleným Bernarticím, kde je také škola a kostel. Místa narození, života či smrti těchto předků jsou vesměs vesnice na pomezí okresů Písek a Tábor a v blízkosti bývalého okresního města Milevska. Většinou jsou velmi malé, u většiny se na počátku tisíciletí uvádějí počty obyvatel od 22 po stovku, pár větších přes dvě stovky a většinou jsou připojeny administrativně k obcím větším, často k Bernarticím: Chřestovice, Držkrajov, Údraž, Černýšovice. Jen Albrechtice nad Vltavou a Sudoměřice u Bechyně jsou větší, ale tam se jen konaly svatby a křty, protože tam byl kostel. Největší místo, odkud řada předků pocházela, jsou Opařany (někdy psané Vopařany nebo

Opořany) s kostelem, který postavil Kilián Ignác Dientzenhofer, s bývalým jezuitským klášteřem a s dětskou psychiatrickou léčebnou a mají v současnosti 1376 obyvatel.

Sociálně se tato rodina příliš neliší od té moravské, objevuje se tu termín půlláník, dost často sedák, ale většinou domkař, chalupník a rolník.

V osmdesátých letech 20. století jsem Bojenice navštívila s vnoučaty. Číslo 16 je malá chalupa o dvou místnostech, v síni dva obrovské mrazáky na maso z porážky, v první sednici, obytné kuchyni, je pec přestavěna na cosi jako vytápěný gauč (to jsem pak viděla i v dalších chalupách v okolí), vedle pokoj. V chlívků čuník a pár koz a samozřejmě drůbež. Z někdejšího majetku přišli jen o rybník, a ten snad už mají zase zpátky. Hospodářství vládla v té době Lojzicka (Aloisie), vdova po bratranci mé maminky. Odchovala čtyři děti a všechny mají přes nepřízeň vlády jedné strany vystudovanou střední školu. S nimi jsem se pak ještě setkala jednou na pohřbu bratrance Jiřího Blažka.

Dědeček tedy odešel na studie do Písku, ale dlouho tam nepobyl, byl přistižen, že chodí do hospody, hraje karty, pije pivo a kouří fajfku! Vyloučili ho z gymnázia, přešel proto na Jirsíkovo gymnázium v Českých Budějovicích.

A tady do rodiny vstupují Jirsíkové, nejzajímavější, ale také nejméně zmapovaná a zmapovatelná větev rodiny. Původně se ovšem jmenovali Jiříkové, kterýsi farář to v matrice změnil přepisem do latiny či němčiny, s tím bývaly dost potíže, Jiřík - Giszik - Jirsík. Těžko zmapovatelní jsou proto, že byli většinou úředníky, písaři či jinými specializovanými zaměstnanci vévody bavorského, který měl v Čechách různá panství a měl právo je přeložit z jednoho panství na jiné. A také to byli lidé bez penze i bez vejminku, který zajišťoval stáří vesničanům.

To také ovlivnilo dětství a mládí mé babičky Celestiny Jirsíkové, která se narodila v Kralupech nad Vltavou 25. listopadu 1880 jako čtvrtá z žijících sourozenců. Jejím otcem

byl Josef Jirsík, nar. 4.5.1832 v Kamenici nad Lipou jako syn Josefa Jirsíka (1802) soukromníka, před tím důchodního ve Včelničce na Pelhřimovsku.

Jeho otcem (a otcem biskupa Jirsíka) byl Ignác Jirsík (nar. 1777) původem z Německého Brodu, který nejdřív byl hostinským a poddaným bavorského vévody v Zákupích, pak se přestěhoval do Kácova, kde byl písařem hejtmana, a tam se také oženil s Antonii Mosbauerovou. Matkou Ignáce byla Johana Svobodová, dcera kamenického občana Martina Svobody, který pracoval v železárnách. Otec Ignácovy manželky Antonie, Jan Mosbauer, byl sklářský mistr v Kácově.

Další doložený předek z rodiny Jirsíků je otec Ignáce František, a jeho žena Kateřina Víznerová (Wisnerová či Wýznerová), dcera majitele papírny (papírníka) z Kácova. Nejstaršími záznamy v této větvi jsou rodný list Víta Machny, který se narodil 6. června 1690 v Kostomlatech pod Řípem (u Roudnice nad Labem), a jeho oddací list z roku 1712, kdy si bral Annu Kopeckou z nedalekého Předonína. Sociálně se Jirsíkové podstatně lišili od ostatních svých předků, mimo jiné i tím, že se stěhovali z místa na místo.

Prababička Celestina Jirsíková se narodila roku 1843 ve Skutči jako dcera Jana Vosmeka, flintaře, a Františky, dcery policajta Jiřího Drahoše, rovněž ze Skutče. Jiří Drahoš

z Otradova je v oddacím listě označen jako „Invalid“, bylo mu 26, možná měl zranění z vojny. Bral si pětadvaciletou Terezii ze Skutče, ovdovělou. Jen v roce 1808 se objevuje výjimka, mezi všemi katolíky se vyskytnou protestanti – Jan Vosmek a Anna Horáková, oba z Pasek, se brali 14. června 1808, ženichovi bylo 17, nevěstě 21, je pravděpodobné, že chlapec spěchal, aby ušel dlouholeté vojně. Jeho otec byl chalupník, otec nevěsty domkař a krejčí. V rodném listě Anny Horákové je uvedeno náboženství protestantské - narodila se

1787, Toleranční patent Josefa II., povolující vedle katolického i tři další vyznání, je z roku 1781, takže její otec, nar. 1761, i matka Kateřina Krupařová byli ještě katolíky. Ale když si Jan Vosmek (1808) v roce 1834 bral Františku Drahošovou, byl už zase katolík.

V dokumentech této větve rodiny najdeme místa z oblasti Skutče, Proseče a Hlinska - Česká Rybná, Otradov, Kamenné Sedliště, Krouna, Holetín, Mrákotín, Dolní Újezd, povolání nebyla uváděna.

Babiččin otec Josef Jirsík byl úředníkem uhelných skladů v Kralupech nad Vltavou a zemřel šest neděl po jejím narození. Prababička Celestina zůstala s čtyřmi dětmi zcela bez prostředků, a napsala tehdy prastrýci svého manžela, jihočeskému biskupovi Janu Valeriánu Jirsíkovi a on jí odpověděl:

Milá Jirsíková!

Lituju Vás velice pro ztrátu, kterouž jste smrtí svého muže a živitele utrpěla, ale Bohu poručeno, a teď jen v Pána Boha svou celou důvěru mějte, kterýž otcem a ochráncem jest vdov a sirotků v něj doufajících a dle svaté vůle jeho se řídících. Děti v bázni Boží odchovávejte, a užitečné práci zvykejte, pak Bůh Dobrotivý je neopustí. Na mne se nespolehejte, neb jsem 83 letý stařec, očekávající každého dne, že mne Bůh na věčnost povolá, a nad to výše mám mnoho, přemnoho bližního příbuzenstva, bratry a sestry, kteříž činí na mne nároky. Mimo to co biskup mám také jiné ještě povinnosti, kterým dostáti musím, nemám-li míti před Pánem Bohem veliké odpovídání, a svědomí svoje si zatížití.

Posílám Vám 50 zlatých, a poroučím Vás do ochrany boží. S Pánem Bohem!

V Budějovicích, dne 14. ledna 1881.

Jan Val.Jirsík

A tady je nutné udělat odbočku: Jan Valerián Jirsík se narodil roku 1798 v Kácově jako syn Ignáce Jirsíka a jeho ženy Antonie rozené Mosbaureové nebo Mospauerové. U Ignáce Jirsíka došlo k proměně příjmení – v křestním listu z r. 1777 je stejně jako jeho otec

František psán Girzik v německé i latinské verzi, ale v oddacím listě z roku 1797, kdy se ženíl Antonii, je psán jako Jiřík, ale v r. 1832 je jeho syn Josef psán jako Jirsík. Nejasná je Stará Huť, odkud měla pocházet Antonie, mohla by to být Stará Huť u Uhlířských Janovic, tedy v okrese Kutná Hora jako Kácov, nebo Stará Huť u Dobříše, eventuálně (ale už méně pravděpodobně) Stará Huť na Plzeňsku. Nejasností je tedy dost, včetně toho, že kdosi nadhodil otcí teorii, že podle příjmení by Antonie mohla mít židovské předky a popravdě řečeno, fyziognomie některých Jirsíků by to nevylučovala.

Jan Valerián byl vysvěcen na kněze r. 1820, působil nejdřív jako řadový farář v Kralupech nad Vltavou, pak byl kanovníkem a kazatelem u sv. Víta a v letech 1851 – 1883 byl 4. biskupem Českých Budějovic, kde zanechal výraznou stopu (zemřel dva roky po onom dopisu Celestině Jirsíkové). V roce 1868 založil a tři roky financoval české gymnázium, vídeňské úřady totiž soudily, že pro Jižní Čechy stačí píšecké a jindřichohradecké české gymnázium, tak to vzal do vlastních rukou. V roce 1870 bylo gymnázium zařazeno mezi školy státní. Biskup Jirsík založil i dvě české obecné školy, dívčí (1871) a chlapeckou (1873) a také ústav pro hluchoněmé, do něhož pravidelně docházel a který existuje dodnes. Byl i politicky činný jako člen Českého zemského sněmu a krátce i Říšské rady. Budějovice mu v roce 1926 postavily bronzovou sochu, jejímž autorem byl J. V. Myslbek. Na začátku okupace ji nacisté strhli a dali roztavit, obnovena byla až roku 1993, i ulici v Budějovicích Jirsík střídavě měl a zase neměl, jak jsem sledovala při služebních cestách.

Pro naši rodinu je rozhodující fakt, že se na studiích dědeček seznámil s třemi bratry Jirsíky, Josefem, Bohumilem a Emanuelem, jimž biskup umožnil studium, asi stipendiem. A jejich prostřednictvím se seznámil s jejich sestrou Celestinou - Celdou.

Prababička Celestina se po smrti manžela odstěhovala do Prahy i s dcerou téhož jména a vydělávala si na živobytí jako posluhovačka a prادلena a měla také podnájemníka Jáchyma Ducháčka (je na fotce), který byl mé mamince za kmotra a vzal ji jako tříletou do Národního

divadla na Čerta a Káču – možná byl i víc než jen podnájemník. Prababička zemřela v roce 1911 v Praze, její hrob na Vinohradském hřbitově slouží rodině dodnes, jsou tam pohřbeni dědeček a babička, matka a její dva bratři i můj otec, a na další urny prý je tam neomezeně místa.

Dědeček maturoval v červnu 1895 a pak hned podobně jako řada chudších hochů té doby šel studovat teologii, aby se stal farářem a byl zabezpečen. Vstoupil do řádu premonstrátů a žil od 7. září 1895 v Strahovském klášteře, jako mnich tam měl ubytování i stravu (fotokopie opatových dopisů jsou v příloze). Ale randil s babičkou, podkasal prý si vždy kutnu pod kabát a šli bruslit, plánovali, že Celda bude farskou kuchařkou. Ale v roce 1897 v klášteře přijali služku, která pocházela z Bojenic, a ta tam na něj práskla, že se jeho matka vdávala v 9. měsíci těhotenství, a to byla pro kariéru faráře „kádrová“ skvrna, takže ho z kláštera i teologické fakulty vyhodili a dědečkovi s babičkou nezbylo než se počestně vzít – z té kutny, která byla z bílého vlněného žoržetu, si babička ušila svatební blůzu. Brali se u svaté Ludmily na Vinohradech dne 21. února 1903. Ale pohlednice ze září 1899 se asi víc než století neuchovala jen náhodou, nejspíš si ji schovali, protože byla něčím významná. Slečně Celestině bylo tehdy devatenáct a Františkovi čtyřiaadvacet. Kněžskou epizodu už měl za sebou, na vojnu ho nejspíš kvůli jeho nemocné noze nepovolali. Přijel do Prahy proto, aby si dali slovo? Trvalo pak ještě čtyři roky, než se mohli vzít, než byl schopen uživit rodinu, než mohli pořádit vybavení domácnosti – vybavení

do dvou pokojů, které vyrobilo strojní truhlárství umělecké, nábytkové a stavební Aloise Ctibora v Táboře. Expedovali ho v roce 1903 do Opařan a stálo 721,10 korun. Ložnice douds existuje, i když je ve špatném stavu.

Premonstrátský řád zajistil dědečkovi práci u Zemského výboru, začal studovat práva, ale brzo toho nechal, ostatně Zemský výbor ho v roce 1897 poslal do Opařan jako účetního Ústavu pro choromyslné, jak se tehdy blázince nazývaly úředně. Tam se narodila maminka, pak byl dědeček přeložen do dalšího ústavu choromyslných, do Dobřan. V té době se narodili dva synové, Jiří (1905) a Vladimír (1908). Z Dobřan mi maminka vyprávěla řadu historek,

dědeček tam působil jako ochotnický režisér, Maryšu nastudoval jak s místními občany, tak s chovanci Ústavu, ale nejvíc na mne zapůsobila tragická událost, kterou babička sledovala z okna:

schizofrenik, který krátce před tím vytáhl tříletého Vlád'u topícího se z bazénku, vzal krumpáč a rozsekl hlavu opatrovníkovi, měl hlasy - „řikal si o to“.

Na začátku 1. světové války poslali rodiče maminku do Prahy na lyceum a krátce na to se stěhovali, dědeček se stal „vrchním zemským účetním radou“, jak měl v kovu vyvedeno na vrátkách později ve Zručí. Do práce na Malostranské náměstí, do paláce Smiřických, který teď patří Sněmovně, chodil pěšky z Vinohrad, od Vinohradské vodárny, v poledne domů na oběd, pak ještě znovu do práce a zase domů. Nachodil kilometry denně, a tehdy prý si tím vyléčil tuberkulózní nohu. Těžko zpětně odhadovat diagnózu, ale do smrti měl na noze velkou ošklivou modrou jizvu. Jezdil po českých psychiatriích a kontroloval hospodaření, a když na

sklonku života bydlel u nás v Mladé Boleslavi a interna boleslavské nemocnice byla umístěna v části areálu kosmonoské psychiatrie, mluvil o tom, že jsme ho „dali do ústavu“. Tam také zemřel, měl rakovinu prostaty, trápil se s tím asi rok, putoval po nemocnicích, a při jednom návratu z nemocnice ho řidič sanitky na jeho přání vysadil na rohu ulice, prý dojde sám, ale klíče neměl a maminka nebyla doma, stál tam v sychravém počasí dost dlouho a tak do nemocnice putoval zpátky, nakonec zemřel na zápal plic. A ještě k závěru jeho pestrého života: po vzniku Československa celá rodina vystoupila z církve, všichni jsme byli bez vyznání. Ale sousedky donesly v posledních letech jeho života mamince, že chodívá tajně do kostela. Ale to přebíhám.

Moje maminka měla na lyceu řadu dobrých kamarádek, s kterými se stýkala až do smrti, byly to také členky dívčího skautského oddílu, který v Praze fungoval už v první třetině

20. století. V době dospívání měla zřejmě velice nešťastnou lásku, ruského knížete, která skončila špatně a dědeček si pak na knížete počíhal po tmě a s holí, aby si to s ním vyřídil. Maminka pak v septimě přerušila studium, už se do školy nevrátila a od té doby až do smrti ji permanentně bolela hlava – tehdy neřešitelný problém. Nikdy o té lásce nemluvila, zmiňovala se jen o nějakém Angličanovi Erniem, s kterým ji seznámili bratři, o knížeti mi vyprávěla teta Jarma až dlouho po její smrti.

Vila Viola v Říčanech.

Babička a dědeček – Zruč nad Sázavou

Po první světové válce dědeček prodal byt na Vinohradech, přesněji řečeno postoupil ho někomu za odstupné, a koupil vilku v Říčanech, do důchodu šel v jedenapadesáti letech, prodal malou vilku poblíž Prahy a koupil velkou ve Zručí nad Sázavou, dispozice 8 + 1 a

obrovská zahrada – na fotografii je ještě před tím, než osázeli zahradu. Deset měsíců v roce tam žili s babičkou sami, v létě se tam střídali příbuzní, bližší i vzdálenější, Vlád'a tam žil v době nezaměstnanosti „rodičům na krku“.

Babička Celestina ukončila školní docházku po 3. měšťance, ale uměla skvěle vyšívát, toledo, šitá krajka – její výšivky jsou obdivuhodné. Výborně vařila, a o dědečkovi říkala „otec sní všechno, co uvařím“. Maminka dodávala: „...protože vaří jen to, co on rád.“ Skvělý recept na soužití, manželské i jiné, nedělat si zbytečně život nepříjemným, umět si vyjít vstříc. Babička také uměla vytvářet

příjemnou atmosféru, stýkala se s řadou příbuzných, kteří často v létě do Zruče jezdili.

Bylo tam živo, vášnivé debaty o politice, dědeček byl sociální demokrat, moji rodiče národní socialisté a Jirka s Vládou komunisté, v té době spíše kavárenského typu, ale zůstalo jim to i po válce. Všichni podnikali společné výlety, chodili jsme na koupaliště – kus trávy, prkenné šatny a betonové schůdky do řeky.

A také babička s dědečkem stále něco dělali, dědeček zahradu zaléval, hadicí, když bylo hezky, a v dešti i hutným materiálem ze „senkrůvny“ (=odpadní jímky). Kupoval a sázel stromy a keře, babička plela skalku a pikýrovala v pařeništi sazeničky zeleniny a

starala se o truhlíky na zadní verandě – barevná kombinace velkokvětých begónií, červených, růžových, oranžových, žlutých a bílých s modrými lobelkami je prostě nezapomenutelná. Dědeček měl včelín, pětadvacet včelstev a vymetání medu v medometu bylo pro mne

vždycky velké dobrodružství. Také mne bral na houby (sušily se na prostorné a čisté půdě) a na procházky, učil mě kytičky – čičorečka pestrá, silenka nadmutá, pryskyřník a četné další. Byl členem Okrašlovacího spolu ve Zruči a na procházkách měl vždy v kapse nůž, ořezával jím

„vlky“, nežádoucí výhonky na kmíncích ovocných stromků u silnic. Chodil také střílet koroptve (to mne s sebou nebral), babička je pak dělala pečené s červeným zelím. Stále něco vyráběli – malinovku z malin, které měli na zahradě, rybízové víno, jeden čas měli slepice, králíky, kachny na dvorku, ale i v důchodu měla babička pomoc v domácnosti, denně chodila Emila uklízet a mýt nádobí, její rodiče, staří Paluskovi z kolonie nouzových domků, chodili sekát trávu a odnášeli si ji pro svou kozu. A také ve Zruči byli psi a kočky – foxteriérku

Lízinku si nepamatuji, ale jsem s ní vyfotografovaná jako asi roční. Pak přišla Čibina, skotská teriérka, dárek babičce od paní baronky Šebkové, ta fenku dala pryč, protože měla prašivinu. Babička Čibinu léčila koupelemi a páchnoucí dehtovou mastí, a vyléčila. Po babiččině smrti Čibina dožila u strýce Vládi v Mladé Boleslavi. Z koček si pamatuji mourovatého Mauglího, který si šťastně žil v zahradě a umřel v keřích u plotu.

Ta rozsáhlá zahrada za tu práci stála a také podle toho vypadala – všeho bylo na metry, floxů, malin, nejdelší byl záhon růží a na jeho konci jedna růže stolistá; obrovská skalka (na fotografii ve Fotogalerii jsou jen dvě třetiny její délky), juka, pivoňky, lilie, funkcie, bergénie, jiriny a spousta dalších květin; hustá řada keřů u plotu, tůje, tis, smuteční vrba; řady rybízů a angreštů, jahody, krásná velká višně, různé odrůdy jabloní (reneta, letní jablko, i kuriózní jablko kožené) a hrušek, jen ořešák a meruňky se tam nedařily. Jestli existuje nějaký ráj dětství, pro mne to byla tato úžasná zahrada.

Ale zažila jsem i proměnu Zruče z poklidného, sousedského městečka s četnými vilami, obchody, s každoroční poutí a Božím tělem (dědečkova zahrada zásobovala květinami jak křesťanské, tak židovské svátky). Pak tam vrhl Baťa, koupil od barona Šebka, majitele zámku a polností, obrovský lán pole a začal stavět. Práci zahajoval už během stavby, pracovalo se v zámeckých konírnách a děvčata zvaná „baťovky“ bydlela, kde se dalo, u nás jich bylo sedm. Následující válka změnila i toto malé město, zmizely celé židovské rodiny.

Nejblíže měli dědeček s babičkou i Vlád'a s Jirkou k rodině Reiterů, kteří měli obchod s textilem a textilní galanterií – kdykoli jsem tam s babičkou přišla, dostala jsem od paní Reiterové vzorník látek „na panenku“. Z celé rodiny se vrátil jen syn Ota, našla jsem jeho rukou psané potvrzení z 5. července

1945, že mu dědeček předal tři vkladní knížky na celkem 16.676 Kč, které si u něj uložil Otův otec Richard.

Babička zemřela 22. března 1941 – nahoře je její asi poslední fotografie. Měla léta cukrovku a přidaly se k tomu záněty ledvin. Potom v Zručí žil děda sám a v roce 1946 nebo 1947 to vzdal, dům dal přepsat na moji matku a prodali ho, bohužel, a skoro všechny peníze se v nákladných letech po válce snadno rozprášily, když přišla v roce 1953 měnová reforma, měli jsme už jen na povolenou jakž takž výhodnou výměnu. A „chalupa“, jak dům dědeček rád nazýval, byla krátký čas v majetku pana lékárníka Fridricha, ale pak ji znárodnili a umístili do ní školku, zahradu rozdělili. K domu pak místo přední kryté verandy přistavěli cosi ohavného a půvab domu byl ten tam.

Tato moje nejbližší rodina, rodiče a babička s dědečkem, byla dělná – i můj otec neustále něco dělal, cokoli opravil a vylepšil, jak jen mu stačily síly a um, vyráběl krásné vánoční ozdoby, z vaječných výdumků a pingpongových míčků hlavičky, i další věci z papíru, pak z korkových zátek postavy z Ferdy Mravence, na chalupě v Jizerkách pak vytvářel samorosty a na konci života vyřezával z měkkého dřeva masky podle obrázků z exotických zemí. Maminka zase neustále četla, ostatně když se vyskytla nějaká nová zajímavá kniha, četli ji všichni postupně a debatovali o ní. Byla to rodina v podstatě velmi vlídná, tolerantní, vzájemně si věřili, zajímali se o sebe navzájem a sdělovali si, jak žijí, bylo s nimi dobře.

Další Blažkové a Jirsíkové

Z obou bratří Blažků byl svým rodičům povahově a chováním nejbližší Vláďa. Narodil se 13. května 1908, v pátek, a celý život si nesl pocit, že to předznamenalo jeho život. Svým způsobem měl pravdu, potkalo ho

dost vážných životních problémů i katastrof. Z nezaměstnanosti na počátku 30. let ho vysvobodil můj otec, který mu našel práci ve Škodovce. Zpočátku bydlel u nás (stejně jako později Karel), a v té době se seznámil s naší sousedkou a maminčinou kamarádkou Zdenkou Jedličkovou. Byla z toho láska, z její strany problematická, protože měla manžela a bála se, že jí na to přijde. Když se vracel z práce, stávala prý u kredence s rukou na pořádném noži, pro případ, že by bylo zle. Nakonec to skončilo její hospitalizací v Kosmonosích, rozvedla se a pár let žila s Vládou „na hromádce“, jinak řečeno „na psí knížku“, jak se tomu říkalo, aby nepřišla o alimenty od manžela. Se svou dcerou Olgou, která zůstala u otce, se směla stýkat jen v bytě svého otce, ne v onom „hnízdě hříchu“, kde s Vládou žili. Ale pak se 25. října 1941 vzali, svatbu jsme si s Olgou užily.

A tady zase jedna odbočka, Zdenka měla zajímavého otce, Jindřicha Vondru. Byl vyučený soustružník, a velmi aktivní Sokol, a tato organizace ho před první světovou válkou poslala do Ruska jako učitele dívčího tělocviku. Vyprávěl o tom zkazky, ty dívky v penzionátu chodily do tělocviku v šatech, s tuhými sukněmi až na zem, takže snad ani pokrčit nohy nedokázaly. Ale to je celkem vedlejší, pak přišla válka a revoluce, Vondrova žena a starší dcera zemřely na tyfus, zůstal sám s mladší Zdenkou, která se narodila 7. 5. 1909 v Rusku, v Kamenci Podolském. Tu pak se mu podařilo dostat zpátky do Čech a sám vstoupil do čs. legie, s níž se vracel po Transsibiřské magistrále a přes Vladivostok. Stal se pak učitelem tělocviku, mne učil po 2. světové válce na gymnáziu. Byl to skvělý učitel a specialista na dívčí tělocvik, už tedy s námi cvičil na bradlech s povýšenou žerdí a začínal se sportovní gymnastikou. Jeho nejlepší žačkou byla Eva Věchtová, která se jako Eva Bosáková proslavila první československou zlatou olympijskou medailí za ženskou gymnastiku z Říma 1960. Ale Vondra byl také dobrý ruštinář, jeden čas učil mě a pár mých kamarádek, bylo to živé a nekonvenční a přízvuk nás učil na Puškinových básních. Také Vládou naučil dobře rusky, takže ten pak byl v 50. letech, kdy pracoval na ministerstvu průmyslu, vyslán na

několik let do Moskvy. Tam se ruštinu doučil tak důkladně, že když přišli v srpnu 1968 Rusové a s tanky postávali v pražských ulicích, chodil kolem nich a jadrně a pro ně velmi srozumitelně jim sděloval, co jsou a kam mají jít. To už byl z komunistických idejí vyléčen.

Manželství se Zdenkou skočilo špatně, našla si milence o 12 nebo 14 let mladšího a odešla od Vládi. Když si milenec někdy v roce 1952 všiml jejího věku a povahy a opustil ji, přišla za Vlád'ou pod záminkou, že si jde vypůjčit budík, a navrhovala, aby se k ní vrátil, ale on toho měl dost. Šla domů a pustila si plyn. Vlád'a pak měl nějaký čas přítelkyni (po jeho smrti jsem našla v šatníku dánský župan), ale asi nic příliš hlubokého. Na konci života byl hodně nemocný, občas k nám docházel a jednou přinesl klíče „pro všechny případy“. V březnu 1983 jsem je použila, volala k nám obvodní doktorka, že nejde na kontrolu. Byl asi devět dní po smrti, když jsem ho našla. I konec hodně nešťastný.

Strýc Jirka (1905 - 1973) byl jiný typ, sebevědomý suverén. V mládí dostal od otce peníze na podnikání, bylo to cosi „ve dřevě“, se společníkem, který ho prý ošidil. Zkrachoval, ale pak pracoval jako obchodník, také na kterémsi ministerstvu. Oženil se s Vlastou (zemřela. 1977, věk neuveden), rozenou Freslovou, a měli dvě děti, Sylvu (1932 nebo 33) a Jiřího (1937 – 1993). Sylva byla krásná holka, vášnivá svazačka, a když byl strýc s rodinou vyslán do Bangkoku v Thajsku (tehdy ještě Siamu) i s rodinou, odmítla jet, protože tam nebyl Svaz mládeže. V Praze žila u tety Libuše Freslové (1898 – 1982), herečky Vinohradského divadla. Vystudovala práva, začínala jako prokurátorka, ale brzy začala pracovat v aparátu KSČ, byla dost dlouho pracovnící ÚKRKu (= Ústřední kontrolní a revizní komisi ÚV KSČ, obecně se tomu říkalo OKRK, neboť o krk v ní šlo mnoha partajníkům), kterou vedl Milouš Jakeš. Všechno se jí dařilo zcela bez problémů, ale pak přišly dvě rány: její bratr Jura emigroval se ženou Věrou do Švýcarska, pak už jen dělala stranickou vědu o

řízení, tvrdila, že z hlubokého zájmu, ale sotva by ji byli nechali na tak vysokém postu v partaji. A druhá rána – nádor na mozku, zanedbaný lékaři v Sanopzu. Teta Libuše měla konexe a zařídila jí operaci u profesora Kunze, proslulého neurochirurga, ale bylo to příliš rozsáhlé, přežila, ale zčásti ochrnutá, včetně deformace obličeje. Nedovedla se s tím vypořádat, myslela, že to někdo má vyřídit za ni. Při své podivné povaze a sklonech ještě víc zatrpkla, a tak přestože jsem se o to pokoušela, kontakt s ní udržovat nešlo. Po smrti Libuše se odstěhovala k nějakým matčiným příbuzným do Klatov. Nevím, co s ní bylo dál. Jura ve Švýcarsku pracoval jako obchodní zástupce v oboru zemědělských strojů, koncem normalizace sem občas se ženou jezdili a to jsem se s nimi párkrát setkala. Chodil o dvou holích, kombinace artrózy a úrazů, a na úraz při havárii také zemřel. Na jeho pohřbu v Mělníku, odkud pocházela Věra, jsem se setkala s bojenickými příbuznými. Sylva i Jura zůstali bezdětní, po Blažících jsem zůstala tedy jenom já, můj syn a jeho děti.

Zato Jirsíkové měli a mají pokračování. Babiččin bratr Josef Jirsík měl syna RNDr Josefa Jirsíka (26.11. 1898 – 30.12.1956), významného ornitologa (moje matka s ním korespondovala o předcích, také ze zabýval rodopisem). Měl dva syny z prvního manželství, Josefa (asi 1922), který vystudoval lesnickou školu v Písku a začínal jako lesní adjunkt v Klatovech, Jiřího (1926), který se – aspoň v dospívání - asi až tak nepovedl, z druhého manželství dceru Irenu (1931). Vedle odborných publikací vydal Josef Jirsík i dětskou knížku Na tatranské kolibě.

Další babiččin bratr Bohumil Jirsík zemřel podle parte v dubnu 1921 ve věku 48 let jako ředitel reálky v Plzni. Měl dvě dcery, starší Lyda nedostudovala práva. Druhá dcera, Nina Jirsíková (6.2. 1910 – 23.22. 1978; ve Wikipedii je mylně uvedeno, že byla rozená Gurská), se proslavila jako tanečnice a choreografka. Byla žačkou primabaleríny

Národního divadla Jelizavety Nikolské, pak sólistkou několika pražských divadel, od roku 1930 tančila v Osvobozeném divadle jako jedna z „Jenčíkových girls“, od roku 1935 v Děčku E. F. Buriana, kde byla spolu s ním a se Zbyňkem Přecechtělem v roce 1941 zatčena gestapem přímo v divadle za inscenaci Pohádky o tanci. Přežila Rawensbrück, po válce byla choreografkou opery Divadla 5. května a Národního divadla, do invalidního důchodu odešla v roce 1950 (tanečníci končívají brzy). Pokud vím, obě sestry byly bezdětné.

Třetí bratr, Emanuel, měl syna a dceru. Tou dcerou byla zmíněná už teta Jarma - Jarmila provdaná Štěpánková (na fotografii s malou Olunkou), která byla mamince ze všech bratranců a sestřenic nejbližší. Také já jsem k ní měla blízko, v době studií jsem nějaký čas u nich bydlela v Mexické ulici ve Vršovicích. Její dcera Olga (1931) tehdy studovala medicínu, byla pak lékařkou v nemocnicích v Novém Bydžově, v Hradci Králové a pak na interní klinice Všeobecné nemocnice v Praze, ale neměla vyhlídku na profesní postup, protože nevyhovovala politicky.

Navíc její manžel MUDr. Lubor Vokrouhlický byl pracovně dost dlouho v Alžírsku a Olga tedy šla dělat závodní doktorku. V té době stavěla vilu ve Střešovicích, zčásti vlastníma rukama. Její syn David vystudoval astronomii. Byla období, kdy jsem se s ní blíže stýkala, ale běžněji jsem potkávala tetu Jarmu, bydlela blízko mne v Dejvicích, v ulici Jugoslávských partyzánů, a tak jsem se od ní ledacos také dozvěděla z rodinné historie. Měla ještě syna Jiřího (asi ročník 1937), který vystudoval jadernou fyziku a ve Švýcarsku, kam emigroval (žil shodou okolností ve stejném místě jako Jirka Blažek, ale neznali se) a zabýval se tam novými objevy ve fyzice, které neumím dost dobře pojmenovat. Tetu Jarmu v létě 1981 pozval do Španělska k moři a ona tam náhle zemřela. Její manžel Jaroslav Štěpánek ji přežil, byl to typ „rechthábra“, všechno věděl líp a každého rád poučil, špatně se s ním vycházelo.

Emanuel Jirsík měl ještě syna Emanu, který byl původně důstojníkem, ale za války,

kdy byl nuceně v civilu, se odstěhoval do Stříbrné v Krušných horách na Sokolovsku a tam už zůstal. Podruhé se oženil, asi až po válce, a měl dva syny, Borise a Igora (narodili se v 50. letech jako můj syn, i když vlastně jsou z mé generace), kteří podnikají v oboru výuky angličtiny, účetnictví a registru dlužníků exekuce. Hlavně se ale oba bratři angažují v komunální politice, jako starostové Stříbrné (Boris) a Bublavy (Igor).

Zdá se tedy, že jirsíkovská linie rodiny jen tak snadno nevymře.

Hledání kořenů

Pátrání po předcích je fenomén této doby, ujaly se ho i televize. Zajímá nás, kdo jsme, odkud přicházíme, kdo byli a jak žili dávní příslušníci našeho rodu. Je to poučné, ale také zábavné, toto detektivní pátrání a objevování, neboť se a dozvídáte cosi o historii skrze řadové občany a jejich životy.

Valná většina mých předků byli zemědělci, vesničané usedlí na jednom místě či v malém okruhu vesnic a městeček. Do konce 18. století to bylo nedobrovolné, nevolníci neměli jinou možnost, ale vesnický život se takto ustálil i na další století. Z tohoto životního stylu se mezi mými předky vymykali jen Jirsíkové, kteří neměli půdu a usedlost, ale měli povolání vyžadující spíše duševní síly a organizační dovednosti než síly fyzické, a kteří také měnili místa pobytu v dost značném spektru, podle toho, kde se rozkládaly majetky bavorského vévody, který byl jejich pánem. Je to životní styl, který je mi bližší. Žila jsem postupně ve dvou městech, v Mladé Boleslavi a v Praze, a stěhovala jsem se v životě pětkrát, když nepočítám několik podnájmů a kolej v době studií. Měla jsem v životě celou řadu kamarádek, ale žádnou celoživotní. Měla jsem dvě místa dlouhodobějších a opakovaných prázdninových pobytů – Zruč nad Sázavou a Horní Maxov v Jizerských horách, ale i řadu dalších, příležitostných a jednorázových. Pracovně jsem projezdila podstatnou část Česka, do některých míst jsem se vracela opakovaně, nejvíc v jižních a východních Čechách – Kaplice, Písek, Ústí nad Orlicí, Svitavy, Hronov a Chrudim, ale také Mělník, Ostrava... Nedovedu říct, kam konkrétně patřím, ale určitě jsem městský člověk. Nejvíc mě asi ovlivnili vedle rodičů babička Celestina se svými barevnými kompozicemi květin a dědeček Blažek, který mě učil houby a kytičky a staral se o stromy kolem cest. Ostatně i on se vymykal z rodiny drobných zemědělců svým pestrým a na změny i zlomy bohatým životem. Je to jen část mé bytosti, ale díky prostředí a lidem ve Zručí mám ráda přírodu, volnou i uměle vytvořenou v zahradě, a můj vztah k ní není v první řadě ekonomický, ale estetický.

Geny jistě hrají v utváření osobnosti svou roli, u někoho možná i dost značnou, ale myslím, že charakter člověka a jeho způsob života i postoje jsou v podstatné míře utvářeny lidmi kolem nás, výchovou, vzděláním, zkušeností a zážitky.

Mám doma spoustu fotografií, několik alb, vlastních i poděděných, a řadu krabic. Jsou mezi nimi fotografie, které nejsem schopna identifikovat, koho nebo co zobrazují. Kdysi si je příbuzní a známí posílali jako aktuální informaci, ale zůstaly

nepopsány někde ležet. Mnohé poznávám a u některých se dohaduji, co nebo koho představují. Zejména ty nejstarší svědčí o tom, co bylo považováno za krásné- naaranžované děti jsou toho důkazem. Dva chlapci šohající, zřejmě Bohuš a Josef, byli kluci ze Židenic, z prostředí městského. Otec mi vyprávěl, jak vedli kamením války s juliánovskými kluky a k folklóru měli určitě hodně daleko, nejspíš měl fotograf k dispozici kroje. Ale maminka s kočárkem, to už je uvěřitelnější, že to byla její hračka i šatičky.

Dětské fotografie naaranžované fotografem byly zřejmě začátkem 20. století – podle věku dětí se dá soudit na dobu před začátkem 1. světové války - velmi oblíbené. Větší Liduška, které mohly být tak tři nebo čtyři roky a menší Jirka, snad roční či dvouletý, jsou v dětském oblečení, ale kulisa je viditelně ateliérová. Kdežto malá Jarma s větším Emánkem v kroji snad chodském si to oblečení sotva přinesli z domova.

Ale nejen děti – důkazem je babička, osmnáctiletá slečna Celestina, nachystaná do tance.

Vkus se ovšem měnil, pózy trvaly, ale měnily se jejich podoby – moje maminka někdy ve 20. letech jako

půvabná mladá dáma, která ví, jak se ve společnosti chovat.

A pro

jistotu v dalších

pózách.

KUKLÍNKOVI

Ale v té době už se dělaly i zcela normální fotografie.

Přecházím od formálních otázek k osobám, na prvním místě k Emilu Kuklínkovi (civilní fotografie), původně technikovi ve mlýně v Nitře, za války příslušníkov 310. A 311. peruti Royal Air Forces ve Velké Británii. Po čtyřicetiletém mlčení o tomto významném českém podílu na boji proti nacistickému Německu v posledním čtvrtstoletí informací a poct českým příslušníkům R.A.F. přibývá. Osudy těch, kteří

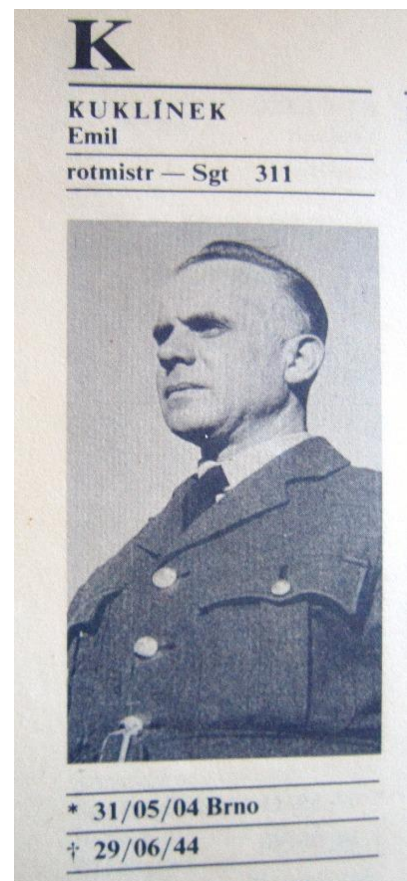
* 31/05/04 Brno

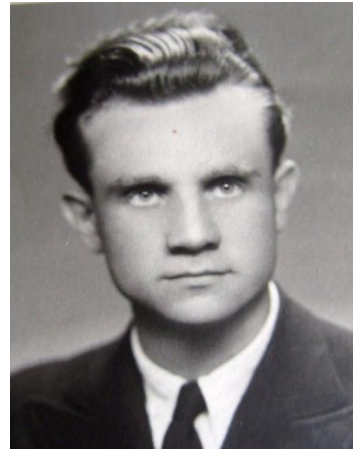
† 29/06/44

Zahynul v letounu Liberator „J“, BZ754, při havárii po startu z letiště Predanack k operačnímu letu. Současně s ním zahynuli J. Jiroutek, J. Kubát, F. Naxera, W. Staňo, M. Štěpánek, V. Ždímal a L. Žilák. Havárii přežil pouze F. Bebenek; bližší údaje v textu u kapitána letounu F. Naxery. Pohřben na hřbitově Helston, Cornwall, NW-C-D-31.

padli, jsou zdokumentovány a mají své místo i na památnících. V Dejvicích, na Náměstí svobody, mezi školou

a „skleněným domem“, je neokázalý pomník, obsahující jména i data všech, kteří jako příslušníci R.A.F. zahynuli.

Podstatně příznivější byly osudy nejmladšího

otcova

souroz

ence,

Karla

Kuklínka, který za starším bratrem přišel do Mladé Boleslavi a stal se škodovákem na celý zbytek života. V Mladé Boleslavi Karel s Miluškou a dětmi

prožili celý život oba v Mladé Boleslavi zemřeli.

BLAŽKOVI

Po Opařanech byl dědeček přeložen do Dobřan, kde opět pracoval jako účetní či dnešním jazykem spíš ekonom psychiatrie. V Dobřanech bydleli v areálu léčebny.

Fotografie tohoto domu je v rodinných archívech v mnoha exemplářích a z toho lze soudit, že tam bydleli v služebním bytě. Na jedné fotografii je dopsáno, kde byla kuchyně, obytný pokoj a další. Maminka mi vyprávěla, jak do školy chodila přes celý areál ústavu také kolem bazénku, v kterém se topil tříletý Vláďa. Přesto tam zdárně vyrůstali všichni tři sourozenci

V Dobřanech se dědeček věnoval ochotnickému

divadlu. Na fotografii je sám i ve skupině. Ze zkazek hráli Maryšu bratří Mrštíků, tohle z Maryši není, snad šamberkovská komedie.

v roli
vím, že
ale
nějaká

Tato fotografie ve velkém formátu visívala v obýváku ve Zruči, rodiče je tam měli všechny tři pohromadě.

V Praze sourozenci vstoupili do skautských oddílů, maminka měla malé album plné skautských fotek. Ten dívčí oddíl musel být fajn, vyprávěla, jak hrávaly divadlo jen samy pro sebe, v bytě, a vodopád jim nahradilo spláchnutí na WC.

Jedna z kamarádek hrála roli Alfonsiny a jméno Fonsa jí zůstalo už navždy, ani nevím, jak se opravdu jmenovala. A také vyprávěla, jak

jezdily na výlety za Prahu, do vzdálených končin v Belcrediho ulici, dnes se jmenuje Milady Horákové a v oněch místech je jeden z vjezdů tunelu Blanka, někde kolem Prašného mostu.

Další fotografie je už z Říčan, kam se rodina přestěhovala po válce. Ta vila byla spojena s dospíváním tří sourozenců. Tam moje maminka prožívala své lásky, asi tu

nešťastnou, ale i onu bezproblémovou s Erniem - tvrdívala, že si ho nechtěla vzít, protože Angličani vyklepávají ve vlaku dýmku na zem a mají nepohodlné židle. No, mně se Anglii sedělo dobře, i když můj vkus v bytové kultuře to není.

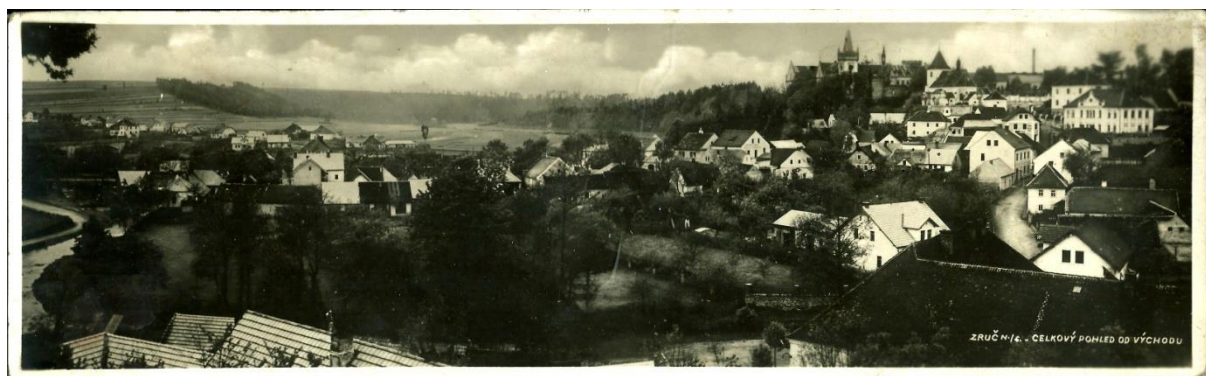
Se svými kamarádkami se moje maminka stýkala celá dlouhá léta. Jednou z nich byla Jarka Maiwaldová – na fotce jsou spolu a se Sylvou, která byla stejně stará jako já.

U Maiwaldů jsem několikrát přespala, většinou s maminkou, ale v létě roku 1948 jsem u nich byla celých 14 dnů (oni byli na dovolené a doma byla jen hospodyně Nána), když jsem byla na brigádě u další maminčiny kamarádky, doktorky Náši Kříženecké, které měla soukromou biologickou laboratoř. Maiwaldovi bydleli v Ibsenově ulici 1, přímo proti hereckému vchodu do Vinohradského divadla, byl to veliký pětipokojový byt v 1. patře, s arkýři a s pokojem pro služku. Ale někdy kolem roku 1950 emigrovali do Anglie, zůstal jen otec paní Maiewaldové, bývalý ředitel banky pan Krejsa, a zmíněná Nána.

ZRUČ NAD SÁZAVOU

Na důchod zvolili dědeček s babičkou právě Zruč, aby to z Prahy i Mladé Boleslavi bylo pro rodiny jejich dětí přibližně stejně daleko. Nevím, jak to bylo se spojením z Prahy, ale z Boleslavi to byl dost namáhavý výlet. Přestupovalo se v Nymburce, snad i ve Velkém

Oseku, v Kutné Hoře nebo Sedlci, někdy jen dvakrát, jindy čtyřikrát. Autobusy tehdy ještě dálkově nejezdily, auto nebylo. Na celé prázdniny jsme s maminkou jezdily s velkým stěhovacím košem, který putoval „mitgepek“ neboli spoluzavazadlo. A ve Zruči na nádraží čekali dědeček s babičkou. Na konci mé první třídy jsme s maminkou jely už na začátku června a já tam v málotřídní škole první třídu dochodila. A vlastně jsem ve Zruči byla dřív než v Boleslavi, maminka tam se mnou jela rovnou z pražské porodnice.

Tahle fotografie zabírá celé jádro Zruče ještě před baťovskou stavbou, ale ta by stejně nebyla vidět, stavělo se na kopci, za zámkem. Ten patřil baronu Šebkovi, za války Schebkovi, jeho synové byli nevím v které ozbrojené složce hitlerovského Německa. Válka městečko změnila, zmizeli Raitrovi, zmizeli a už se nevrátili také Ornsteinovi, majitelé železářství, kam často docházel dědeček.

Ten další pohled je brán z jihu a je na něm vidět vila, sice malá, ale zřetelná.

Dědeček a babička s Lízinkou. Další fotka je hlavní vchod, vpředu zasklená

veranda,

v létě to byla jídelna i obývací. Ta zadní byla nezasklená, ale byla na ní lehátka, kde se v polostínu pěkně sedělo s výhledem do zahrady. Před zadní

verandou byl půlkruh se stolem a židlemi, i tam se dalo v létě jíst, nejčastěji

svačiny.

Ale nejdůležitější byla zahrada a práce na ní, v zahradě se žilo i pracovalo. Babička na sklace, dědeček ve svém pracovním oděvu pro deštivé počasí, kdy vybíral senkrůvnu.

A tohle byl včelín.

Chalupa v Jizerských horách

Chalupu, spíš chaloupku o jedné místnosti, která se dala vytopit, původně koupil Vláďa jako konfiskát, velice levně a splácelo se to deset let. Když od něj odešla Zdenka, chtěl se chalupy zbavit a tak jsme ji koupili, v roce 1950 nebo 1951. Párkrát tam ale přijel a

pobyl. Prodali jsme ji velmi výhodně někdy v roce 2015, zcela zchátralou, ale cenu mělo hlavně místo. Dokud žil můj otec a trávil tam v létě čtyři měsíce, ještě ji udržoval, i když velké zásahy to nebyly, ale pak to s ní šlo s kopce.

Ale byla doba, kdy byla v létě využita.

Pavel roční s malou břízkou, za rok vyrostl on i stromek.

Topilo se tam šíškami, byly jich plné lesy, Pavel s dědou – do funkce dědečka postoupil můj otec - jich nasbírali spoustu.

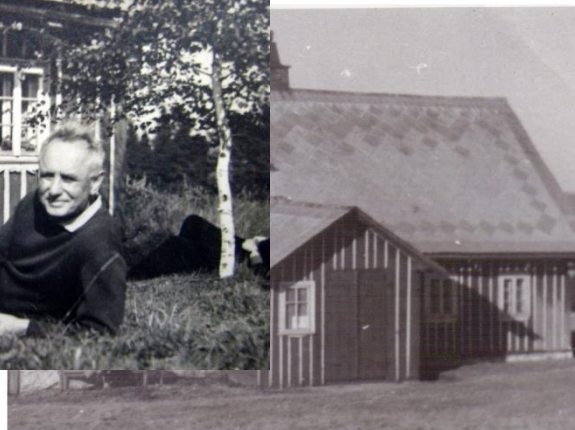

Maminka si vždycky pozvala nějaké příbuzné a známé, nemělo to ten formát, jako ve Zručí, ale bylo to

podobné. Takže se tam sešli i bratři, pobývaly tam i děti, Pavel vždycky tak tři měsíce, než šel do školy, jeden rok měl

kamaráda ovčáka a chodil s ním po kopcích. Pobývala tam i Nad'a s dětmi, dokud byly malé

a v zimě se tam lyžovalo, ostatně

je to prostor

Jizerské

padesátky a

naproti na

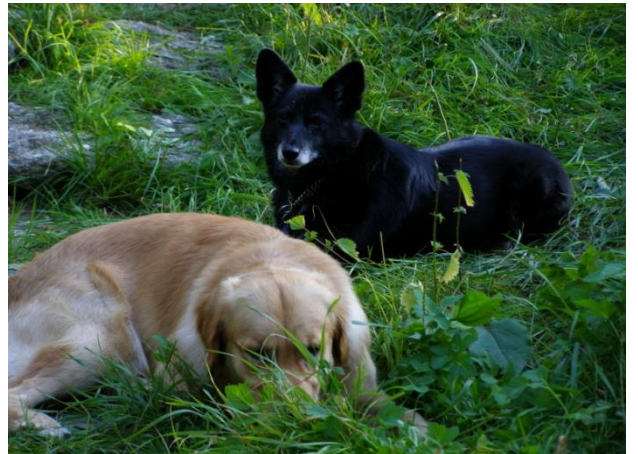
Severáku jsou
teď vleky.

Skalka, kterou
jsem tam
budovala, se

samozřejmě té zručské rovnat nemohla, ale měla jsem
ji ráda. I dědeček – můj - si tam na sklonku života
pobyl.

A užívali si to i psi i kocour – siamák, který
na chalupě ve věku šestnácti let zemřel a má tam
hrobeček.

Ben v zimě a Hawkey se Sally v létě.

MOJE GENERACE

Hluboká léta padesátá – chodili jsme spolu během
studií na DAMU. V té době ještě nebylo moc kvalitní

oblečení,
bylo po
válce,

asi sedm let, a socialismus se s tím vypořádat nedokázal, dnes bychom působili skoro jako bezdomovci.

S bratrem

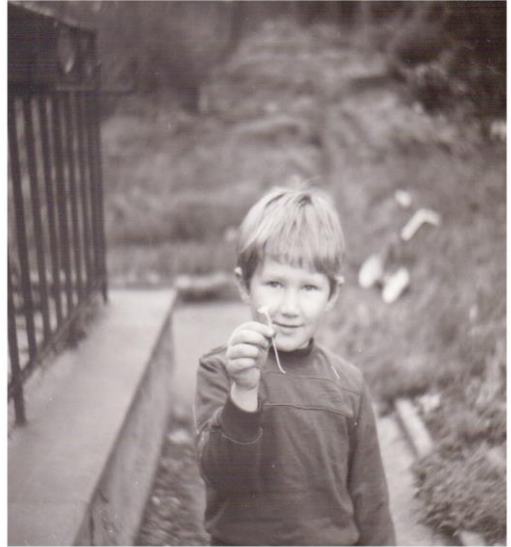
Milošem Formánkem jsem se setkala vlastně jen jednou, když přijel do Boleslavi se svou nastávající.

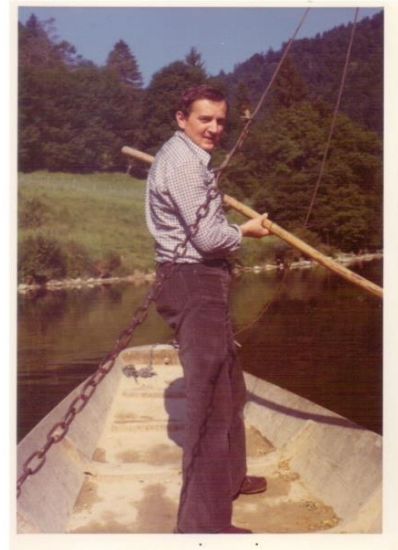
Sylvia – krásná svazačka.

Jirku mám jen na fotkách z doby jeho emigrace – když přijel a sešli jsme se, a ve Švýcarsku.

Potomci

Vlastík 1982 a Eliška a 1985 – Vlastík nahoře, Eliška dole a nakonec oba dva. Byly to veselé děti.

Boleslavská větev – napříč generacemi

Hana Volfová se svou snachou Ivetou a synem Petrem, dole rodina Krejčí: syn Pavel, dcera Martina, manžel Josef, Pavlova Manželka Eva s vnučkou Magdalénou a Alena s vnukem Matějem.

Kája Kuklínek s Aleniným vnukem Matějem, s Alenou, jejím synem Pavlem a Pavlovou ženou Evou.

Karel Kuklínek a jeho žena Irena – poslední Kuklínkové v naší rodině – mají jenom dvě dcery. Jméno zanikne, ale rodina kvete dál, jak je vidět na předchozích fotkách.

Velká rodinná sešlost o Vánocích – zleva: Eva, Kájova žena Irena, Kája u skříně, Pavel v pruhovaném triku, v světlemodrém Alena –ostatní jsou k nám zády.

Pravnoučata

Rodiče Vlastimil a Zuzana Machkovi

Amálie Eva

14.3. 2017

Mariana, 9.11. 2019

2019

Rodiče Eliška Machková a Petr Trojan

Nela Ester a Antonín Eduard, 9. 8. 2020

